

פרולוג

יצחק אייזן:

"יצחק, הוא הגיע!" קרא שמש, המזכיר המסור שלי.

הדלת נפתחה ואני מיהרתי לאסוף את החיוך שרפרף על שפתיי. עכשיו מדברים ביזנס! לעת כזו עליי לשמור את כל חושיי בדריכות המקסימלית.

ברגע שנכנס היועץ ידעתי שהוא מהאנשים שלי. כמו שמש, כמו כל האנשים שאני מקיף את עצמי בהם: חבר'ה עם עודף אדרנלין, חיוך שצריך לעבוד קשה כדי להסתיר ובאופן כללי מבט חיובי על החיים.

לחצנו ידיים. לחיצה אמיצה.

שמש הכניס את הכיבוד שבזמן האחרון הפך להיות הקבוע שלנו: שייק פירות ומגש פיצוחים ושוקולדים. בחדר הקדמי, ידעתי, חוגג שמש על כיבוד זהה. אין אצלי דבר כזה להתפנק על כיבוד משובח בלי לשתף את שמש, שעושה איתי את הדרך כבר שלושים שנה. אני בוס של היררכייה, יש בינינו יחסי מעסיק ושכיר ברורים, אך עם זאת חשוב לי שירגיש טוב, שיהנה לקום בבוקר לעבודה.

"אז אתה פסח קהאן", הבטתי עמוק אל תוך עיניו מייד לאחר שנסגרה הדלת מאחורינו.

הוא לא נרתע. מבטו נשאר יציב. "אני".

"ואני מבין שיש לך רעיון לפתרון מצוקת הדיור של הציבור החרדי", המשכתי לסקור אותו.

הוא הניח שתי ידיים על השולחן. "רעיון לתהליך, שבסופו – אני מקווה – ימצא הפתרון הזה".

רכנתי קדימה: "גדולים וטובים ממך לא הצליחו. למה שדווקא יועץ אסטרטגי – סלח לי, אבל בן עשרים וחמש – יצליח במקום שכל הכרישים נכשלו?"

"דווקא בגלל זה", הוא היה החלטי, "בדיוק לכן. כולם באו כמומחים. מעונבים ומלומדים. הם מבינים בהסתברויות, סטטיסטיקות, מדדים ועלויות; יודעים לאמוד ביקוש מול היצע, מגמות שוק ומחירי תשומות בנייה. אני בא מכיוון אחר לגמרי. דווקא בגלל שאני צעיר", חיוך עלה פתאום על פניו, "אני לא מתבייש בגיל שלי. הרווחתי אותו ביושר".

רציתי לומר לו שזקנים אמורים להגיד שהרוויחו את הגיל שלהם ביושר, אבל שתקתי.

"מר אייזן, אני מבין שאתה באמת רוצה להיות שותף ליוזמה שתקל על הזוגות הצעירים שלנו", ניצוץ מתחנן עמד לרגע בעיניו.

"קרא לי יצחק", החזרתי, "ואתה צודק. אני רוצה מאוד לעזור. כבר עשיתי לביתי – ברוך השם, בשנים של עבודה מאומצת צברתי יותר מכמה שטרות. כיום אני כבר לא צעירצ'יק, וכשאני מסתכל על הסביבה שלי אני מבין שאני רוצה יותר. הילדים שלי וגם הנכדים יהיו מסודרים בדירה משלהם, אבל מה עם הילדים של כל עם ישראל?"

"טוב, אני לא מתיימר להציע פתרון לכולם מעתה ועד עולם, אני לא שרלטן", הצהיר פסח.

"הבנתי. דַּבְּרִי!" שילבתי ידיים.

"ההצעה שלי היא לנסות את הדברים בזמן אמת", הידק פסח את משקפיו לעיניו. "שוב, לעזוב את המומחים למיניהם. לרדת אל העם. לבחור זוג צעיר מחוסר דיור, כמו רבים מהזוגות הצעירים שלנו. לתת להם סכום קטן ביד, נניח של מאה אלף שקלים, ומשימה: להצליח להגיע לדירה משלהם עם הסכום הזה. המטרה תהיה ללמוד דרך ההתנסויות שלהם מהו הפתרון היעיל והקל ביותר".

"ואתה באמת חושב שזוג צעיר יוכל להגיע לבית עם מאה אלף שקל ביד?" פקפקתי, "אם כך, לשיטתך כל זוג יכול להגיע לקורת גג משלו".

"טוב, לא מאה אלף, אולי קצת יותר, אבל להערכתי – כן", בעיניו עמד מבט עז, "אם כל זוג יכלכל את צעדיו בתבונה, במחשבה תחילה וביצירתיות – זה בהחלט אפשרי".

"ולמה שאאמין לך שאתה צודק?" פקפקתי.

הוא נטל שוקולד אחד במילוי נוגט, בירך ונגס. "אתה לא צריך להאמין. זה בדיוק העניין; אתה צריך לבדוק. לא ניתן את הכסף סתם, הזוג שייבחר יקבל את הכסף בתנאי שייתן לנו דו"ח חודשי על התקדמות הפרויקט בדרך לדירה המיוחלת".

רגעים ארוכים עמדה שתיקה באוויר.

"תשמע, אתה צעיר ונועז ומזכיר לי את עצמי בתחילת הדרך", אמרתי לבסוף. "ויש צדק במה שאתה אומר. התוצאות ידברו בעד עצמן. השקעה של מאה או מאתיים אלף שקל היא לא משהו שאני לא יכול לעמוד בו, בוודאי אם בזכותם נצליח להגיע

לתחקיר עומק בזמן אמת של הפתרונות האמיתיים שיעזרו לציבור כולו".

הוא הנהן באופן בלתי מורגש כמעט.

אני אדם שחותך עניינים מהר.

הרמתי את שפופרת הטלפון הפנימי. "שמש", קראתי, "תכניס ירדן קברנה פרנק, וגם שלוש כוסות. אנחנו מרימים עכשיו לחיים".

תוך שלוש שניות התיישב שמש לצד פסח. מזגתי יין מלוא הכוס לכל אחת מהכוסות הגבוהות.

"לחיים!" הרעתי, "לחיי התוכנית החדשה שתוציא את הזוגות הצעירים שלנו ממצוקת הדיור!"

"לחיים!!! ענו אחריי שמש ופסח.

וככה בדיוק יצאנו לדרך.

החגיגה התפזרה ופסח ואנוכי התיישבנו לעבוד. "עד שיצא לנו עשן מהאוזניים", הודעתי. בדקתי את תגובתו של ידידי החדש. זה היה מבחינתי המבחן שלו.

"קדימה", הניח פסח יד על מצחו בתנועת הצדעה. מבחינתי, בזה הוא עבר את המבחן.

"אז מה יהיו הקריטריונים שעל פיהם נבחר את הזוג שלנו?" שאלתי.

פסח בחר מוכשר. וכה ענה האיש: "תחליט אתה. בכוונה אני אומר את זה, כדי שאם התוכנית תיכשל, לא תוכל לומר שהקריטריונים שלי לא היו טובים מספיק".

"אני חושב שהזוג שלנו צריך להיות הממוצע ביותר שיש; שייצג פלח כמה שיותר רחב מהאוכלוסייה", אמרתי.

ניגשתי ללוח המחיק התלוי על הקיר השמאלי של המשרד, זה שמול החלון.

"קלסי", רשמתי עליו.

"כדאי שהבעל יהיה אברך והאישה עובדת בעבודה לא הכי מכניסה בעולם, אבל גם לא שכר מינימום", הציע פסח קאהן.

שקלתי לרגע, והחלטתי שהוא לגמרי צודק.

"בעל אברך, אישה עם משכורת עד שבעת אלפים שקלים", כתבתי על הלוח המחיק.

"הם צריכים להיות טיפוסים גמישים ויצירתיים", הודעתי לפסח.

על פניו של פסח עלתה הבעה כזו של 'טוב, זה מובן'. אבל הוא לא העז לומר את דברו. נהניתי. כנראה שבסוף אני אוהב להיות הבוס.

"גמישים ויצירתיים", הוספתי על הלוח המחיק, "מה עוד?"

"מחוסרי דירה", קרץ לי פסח.

"את זה אנחנו יודעים, הרי למען מחוסרי דירה אנחנו פועלים", התעצבנתי.

"אתה שועל עסקים ותיק", פסח לא נבהל. "ידוע לך שבחוזזה הכול צריך להיות כתוב. אסור לוותר על שום פסיק".

חשקתי שפתיים והוספתי בראש הרשימה: "מחוסרי דירה".

מחאתי כף אל כף וניגשתי חזרה אל שולחן העבודה שלי. אבקש מעורך הדין מייקל אוחיון לנסח לנו חוזה עבודה חתום,

סגור ומסודר עם כל הקריטריונים שהגדרנו. ועכשיו, איך אנחנו משיגים זוג כזה?"

"מה הבעיה", קאהן הניף יד בתנועה רחבה והזכיר לי שבכל אופן הוא צעיר בן עשרים וחמש, "נפרסם מודעה בעיתון עם קריאה להגשת מועמדות. אחר כך נשב ונמיין את שמות כל הפונים ונחליט על המועמדים המתאימים ביותר מכולם".

פתאום פקעה סבלנותי.

"אני אמיין, כמובן", הודעתי לו, "ועכשיו ניפרד לחיים ולשלום. תודה על הייעוץ. תשאיר חשבונית אצל שמשי ואני אעדכן אותך בכל התפתחות".

הבעה מכורכמת עלתה על פניו של פסח. הבנתי אותו. מדובר במיזם המקורי והמוזר ביותר שעלה בציבור החרדי בזמן האחרון, ומובן שהוא רוצה להיות שותף ולמדוד את הדופק בכל רגע נתון. החושים שלי הריחו את זה ובדיוק לכן ביקשתי ממנו לפנות את השטח.

אחרי הכול, עליי להודות שהרעיון היה פרי הגותו. אצטרך למצוא דרך לשכלל את העניין כדי שאוכל לרשום אותו על שמי; אבל את זה לא אמרתי לפסח, רק נופפתי לו ושילבתי ידיים בהמתנה שיסגור את הדלת אחריי.

הוא סגר, אבל דקה אחר כך שב והציץ ראשו השחרחר מבעד לדלת.

"אולי נפרסם את הסיפור הזה בעיתון, כדי לרתום את הציבור לעזור ברעיונות משלהם", הציע, "מדי שבוע יתפרסמו עלילותיו של הזוג באופן שיפתח את הראש של אנשים ויגרום להם להשתתף באופן פעיל במיזם הזה".

פסח הזה, יש לו רעיונות טובים ומקוריים מדי. אבל לא התכוונתי לפרגן לו על כך.

"אחשוב על זה. להתראות", אמרתי בפנים חתומות.

אני דווקא איש נחמד, אבל מודע לחולשה שלי. כן, אני אוהב קרדיטים. מאוד. מצד שני, הם מגיעים לי אם אני זה שמשקיע את כל הכסף, לא?

פסח סגר את הדלת.

שמעתי קולות נלהבים מהחדר הקדמי.

בינתיים הופיעו כמה הודעות דחופות על המסך. פניתי אליהן – אי אפשר להפקיר את הביזנס בגלל תוכנית פילנתרופית, חשובה ככל שתהיה.

אבל אז נפתחה הדלת בשלישית. "מה הפעם, פסח?" חצי חיוך עלה על הפנים שלי אף שקולי היה נשמע נזעם במיוחד. כאלה אנשים אני אוהב. עקשנים. גם אני התחלתי ככה.

"ניסחתי את המודעה לעיתון", הודיע, "כדאי שתשלח אותה לפרסום ביום שלישי הקרוב, כשהעיתון יוצא בתפוצה רחבה לכל הארץ. לוקח זמן למיין מועמדים, אתה יודע".

"אתה נורא ואיום, אתה", ציינתי עובדה.

"תודה על המחמאה", זרח פסח מאושר.

הוא נכנס עוד שני צעדים והניח על השולחן לפניי דף עם הלוגו שלי ועליו שרבוט נוסח המודעה:

"גם אותך מטרידה מצוקת הדיור?"

גם אתה מתקשה להגיע לתקרה משלך?

בארגון 'שיפור החיים' יוצאים לדרך במיזם חדש על מנת לבדוק מגמות בשוק הדיור.

אנחנו מזמינים זוגות צעירים מחוסרי דיור להציע מועמדות.

הזוג שיתקבל לתוכנית יקבל לרשותו **מאתיים אלף שקלים במתנה** ויוזמן לנסות להגיע לדירה משלו בעזרת הסכום הזה.

תנאי בסיסי לקבלה לתוכנית: נכונות לתעד את כל הניסיונות, על מנת שהציבור יקרא, ילמד ויחכים".

"למה החלטת שקוראים לארגון 'שיפור החיים'?" קימטתי גבה. הנוסח מצוין, דווקא.

"על שם סבא וסבתא שלי, זיכרונם לברכה", פסח לא מצמץ, "משאיר לך, אדוני, לנחש איך קראו להם".

"טוף", נאנחתי עמוקות, "אני אטפל במודעה לעיתון, להתראות".

הוא סגר את הדלת מאחוריו.

עייפות השתלטה עליי. אולי אני צריך להכניס לפרויקט הזה את אחד הילדים. נראה שהולך להיות מאתגר.

שוב נפתחה הדלת.

"זה שוב אתה?" התרוממתי ממקומי. מגזים הבחורצ'יק הזה. בקושי נולד וכבר חושב שהוא מנהל את העולם.

"רק רציתי לומר שאני רוצה מאוד להישאר שותף במיזם הזה. מצידי בחינם", הוא נענע את ראשו השחור מצד לצד וכל מהותו זעקה דריכות.

פרק 1. התחרות הגדולה (שאין לנו סיכוי לזכות בה)

שרי:

"שרי, זה הפתרון שלנו!!!!!" חיליק נופף נלהב בעיתון של יום שלישי.

באותה שעה הייתי עסוקה באומנות הכי מעוררת השראה בעולם: גריפת מים של ספונג'ה. היחידה שלנו, מטר אורכה ושני מטרים רוחבה, לא יכולה להכיל שני בני אדם כשמנקים אותה, כך שהוריתי לחיליק לחכות בחוץ עד שהרצפה תתייבש.

חיליק לא ממש רצה לחכות; הוא היה משולהב מדי. אבל אז השתמשתי בפרצוף מזרה האימים שאני יודעת להעלות על פניי: פרצוף גריפה, קוראים לפרצוף הזה, והוא מזהיר מפני אחד המצבים היותר מסוכנים למין האנושי.

במצב גריפה, זאת ידע כל בעל צעיר, אסור באיסור חמור להסתובב בבית. שנאמר: "יהרג ואל יעבור.

אם כן, עמד חיליק בחדר המדרגות והקריא את המודעה בקול דרמטי במיוחד: "ארגון 'רחמים' לשיפור החיים" מציע עזרה לזוג צעיר אחד שמתקשה להגיע לתקרה משלו. בארגון 'רחמים' לשיפור החיים יוצאים לדרך במיזם חדש על מנת לבדוק מגמות בשוק הדיור. אנחנו מזמינים זוגות צעירים מחוסרי דיור להציע מועמדות. הזוג שיתקבל לתוכנית יקבל לרשותו מאתיים אלף שקלים במתנה ויוזמן לנסות להגיע לדירה משלו באמצעות הסכום הזה. תנאי בסיסי לקבלה לתוכנית: נכונות לתעד את כל הניסיונות, על מנת שהציבור יקרא, ילמד ויחכים".

הייתי בדיוק בתהליך הקשה ביותר בכל ספוג'ה: גריפת המים אל חור הניקוז. יודעת כל בעלת בית שבכל פעם שחשבה שהמים כבר הסתננו בבטחה אל עבר החור – תמיד תתגלה שלולית קטנה שטרם הגיעה אל יעדה.

"שומעת, שרי? אולי נתקבל וסופסוף תהיה לנו דירה משלנו!" חיליק היה נרגש בעליל.

"לא נשמע לי הגיוני", ניהלתי מלחמת חורמה עם המים, "תגיד אתה, איך אפשר להגיע לדירה עם מאתיים אלף שקל? הדירה הכי זולה בדרום הכי דרומי של הארץ עולה היום שמונה מאות אלף שקל".

"מה אכפת לנו לנסות? לא יצליח – לפחות יהיה לנו בינתיים קצת כסף לשכירות. את זוכרת באיזה חודש אנחנו".

זכרתי, אלא מה. חודש שבט. בסוף החודש הזה מסיימים ההורים לשלם את השכירות של היחידה שלנו, ארבעת אלפים וחמש מאות שקלים לחודש. יהיה עלינו למצוא דרך להסתדר, וככל שהפכנו בדבר – בינתיים לא ממש מצאנו פתרון מניח את הדעת. מלבד, כמובן, הדיור חינם לצאצאי העיירה סינוביץ'. כבר התחלנו לעבוד על הנושא ולא במהרה נוותר עליו.

חיליק כאילו קרא את המחשבות שלי: "לא נותר על הדיור חינם ליוצאי סינביץ", אבל זה רק יאפשר לנו לדחות את הקץ לעוד חצי שנה. בינתיים אנחנו נשקיע את המאמצים אלף מהקרון ונרוויח ככה עוד חמישים אלף מתנה מריביות. ראית? כבר אני מארגן לנו עוד הון עצמי. אחר כך לוקחים משכנתא ויש לנו דירה. קלי קלות!"

כשחיליק מתלהב – לא מבבלים אותו עם עובדות.

איזה בנק, למשל, יפרגן לנו ריבית של חמישים אלף שקלים על שישה חודשים? מה הם, בנק חסד ליעקב? או לחיליק?

אז שתקתי ונתתי לחיליק לחלום באספמיה. לחלומות יש טעם מתוק משלהם כי בחלומות הכול אפשרי, ומי אני שאמנע את המתנה הזו מבעלי. מבחינתו, הוא הרי כבר התקבל. כל מה שנשאר לו זה לחשוב איך להתנהל עם הכסף.

הוא לא חושב על זה שבדיוק כמונו יש בטח עוד אלפיים זוגות במצב דומה שיפנו לקרן. למה שדווקא אנחנו נתקבל?

הגיזי יותר שנזכה בדיור חינם של קרן יוצאי סינביץ'. בעיירה סינביץ', למיטב ידיעתי, חיו רק שמונים משפחות, כך שלא סביר להניח שכל אלפיים הזוגות מחוסרי הדיור הם יוצאי סינביץ'.

סופסוף העברתי סמרטוט יבש על הרצפה וסימנתי לחיליק שעוד חמש שעות בערך הוא יוכל להיכנס. מה לעשות שבדירה שלנו כמעט אין חלונות, כך שלוקח לרצפה כמה שעות טובות להתייבש?

בינתיים ניגן הפלאפון של חיליק "מי, מי, מיהו זה, מיהו זה ואיזה הוא?" ואני באמת תהיתי לי מיהו זה ואיזה הוא המתקשר בשעת ערב מאוחרת שכזו.

"אה, גם אתה ראית את המודעה?" התפלא חיליק, "איך יכול להיות שגם אתה? אה, זה היה בעיתון, אתה צודק. לא יודע למה חשבתי לעצמי שרק אני ראיתי את המודעה".

פניו של בעלי נפלו.

"מה, אבל אתה לא בקרטריונים? למה? די, אתה לא רציני. תפסתי אותך! יש לכם משכורת של יותר משבעת אלפים שקל! ורק אנחנו חיים פה משלושת אלפים שלוש מאות וחמישים שקל", אם בימים כתיקונם היה בעלי עצוב מכך שהמשכורת שלי נושקת לרצפה שזה עתה סיימתי לשטוף, כעת הוא היה מרוצה עד מאוד.

אבל העליזות הזאת החזיקה מעמד זמן קצר בלבד, כי מהר מאוד נכנסה שיחה נוספת מעוד חבר בלתי ידוע, והפעם היה החבר זכאי גם זכאי. כל שרצה לדעת הוא האם יש לנו פקס או מייל כדי להגיש מועמדות.

לא היו לנו מכשירים כאלה. בקושי היו לנו פלאפון ומעבד מזון. "חייבים למהר להגיש מועמדות", התנשף בעלי. "שנהיה מהראשונים!"

"אנחנו נהיה מספר אלפיים שמונה מאות שלושים ושמונה", מיהרתי 'להרגיע' אותו.

"איך את יודעת?" חיליק היה מבוהל בעליל.

"כי אתה קיבלת את העיתון יד שנייה מקויפצן, המשכיר שלנו, נכון?" שיברתי את אוזניו.

עם העובדה הזאת לא הייתה לחיליק אפשרות להתווכח. הוא הנהן בראשו בתבוסה. מכיוון שלא הייתה לנו תיבת דואר עבר כל הדואר שלנו דרך המשכיר, לפיכך לא היינו זכאים לחינמונים

משלנו. יותר מפעם אחת חשדתי שגם הדואר המועט שהגיע אלינו עבר סוג של צנזורה לפני שהתגלגל אל פתחנו.

"אז בטח כל עם ישראל ראה את המודעה לפנינו וכבר שלח מועמדות", באיחור רב נחת בעלי מהענן שעליו ריחף.
